

KYTS 6.1 PRAACHEENAVAGM SANKAROTI - KRISHNA YAJURVEDA TAITTIRIYA SAMHITA PATHA

kṛṣṇa yajurvēdīya taittirīya saṃhitāyāṃ ṣaṣṭhakāṇḍē prathamah praśnah –
sōmamantrabrāhmaṇanirūpaṇam

ō-nnamah paramātmanē, śrī mahāgaṇapatayē namah,
śrī gurubhyō namah □ haṛiḥ ōm □

prāchīnavagṃśa-ñkarōti dēvamanuṣyā diśō vyābhajanta prāchī-ndēvā dākṣiṇā pītarah
pratīchī-mmanuṣyā udīchīgṃ ruḍrā ya-tprāchīnavagṃśa-ñkarōti dēvalōkamēva ta-
dyajāmāna upāvartatē pari śrayatyantarhītōhi dēvalōkō mānuṣyalōkā-nnāsmāllōkā-
thsvētavyamivētyāhuḥ kō hi ta-dvēḍa ya-dyaṃmuṣmi~ṃllōkē-‘stī vā na vēti dīkṣvātī
kāśān kārō- [dīkṣvātī kāśān kārōti, ubhayō] 1

-tyubhayō-rlōkayō-rahijītyai kēśaśmaśru vāpatē nakhāni ni kṛntatē mṛtā vā ēṣā
tvagāmēddhyā ya-tkēśaśmaśru mṛtāmēva tvachāma-mēddhyāmāpaḥatyā yajñiyō
bhūtvā mēdhamupaityaṅgīrasa-ssuvarḡam lōkam yantō-‘phsu dīkṣātapasī
prāvēśayannaphsu snāti sākṣādēva dīkṣātapasī avā rundhē tīrthē snāti tīrthē hi tē tā-
mprāvēśaya-ntīrthē snāti [ ] 2

tīrthamēva sāmānāñ-mbhavatyapō-‘śñātyantarata ēva mēddhyō bhavati vāsāsā
dīkṣayati saumyam vai kṣaumā-ndēvatāyā sōmāmēṣa dēvatāmupaīti yō dīkṣatē
sōmāsya tanūrāsi tanuvā-mmē pāhītyāḥa svāmēva dēvatāmupaityathō
āśiśāmēvaitāmā śāstē ‘gnēstūṣādhānam vāyōrvātapānā-mpitṛṇā-nnīvi-rōśādhīnā-
mpraghāta [-rōśādhīnā-mpraghātaḥ, ādītyāñā-mprāchīnatānō] 3

ādītyāñā-mprāchīnatānō viśvēṣā-ndēvānāmōtu rnakṣātrāṇā-matīkāśāstadvā ēta-
thsārva dēvatyāṃ ya-dvāsō ya-dvāsāsā dīkṣayāti sarvābhirēvainā-ndēvatābhi-
rdīkṣayati bahiḥprāṇō vai mānuṣyāsta-syāsāna-mprāṇō-‘śñāti saprāṇa ēva dīkṣata
āśītō bhavati yāvānēvāsya prāṇastēnā saha mēdhamupaīti ghṛta-ndēvānā-mmastū
pitṛṇā-nniṣpākva-mmanuṣyāṇā-ntadvā [-mmanuṣyāṇā-ntadvai, ēta-thsārvadēvatyāṃ]
4

ēta-thsārvadēvatyāṃ yannavānītaṃ yannavānītēnābhyaṅktē sarvā ēva dēvatāḥ prīṇāti
prachyūtō vā ēṣō-‘smāllōkādagātō dēvalōkam yō dīkṣitō ‘ntarēva navānīta-ntasmā-

nnavānītēnābhyāñktē 'nulōmaṃ yajūṣā vyāvṛtṭyā indrō vṛtramāha-ntasyā kañīnikā parā-'pata-ttadāñjānama-bhavadyañktē chakṣurēva bhrātṛvyasya vṛñktē dakṣiṇa-mpūrvamā-'ñktē [dakṣiṇa-mpūrvamā-'ñktē, saṃvyagṃ hi] 5

saṃvyagṃ hi pūrvā-mmanuṣyā āñjatē na ni dhāvatē nīva hi mānuṣyā dhāvāntē pañcha kṛtvā ā-'ñktē pañchākṣarā pañktiḥ pāñktō yajñō yajñamēvāvā rundhē parimitamāñktē 'pārimitaṃ hi mānuṣyā āñjatē satūlayā-'ñktē- 'pātūlayā hi mānuṣyā āñjatē vyāvṛtṭyā yadapātūlayāñjīta vajrā iva syā-thsatūlayā-'ñktē mitratvāyē- [mitratvāyā, indrō] 6

-indrō vṛtramāhanthsō-'(1)pō-'(1)bhyā-mriyata tāsāṃ yanmēddhyāṃ yajñiyagṃ sadēvamāsī-ttadapōdākṛmā-ttē darbhā ābhavaṇ. yaddarbhapuñjīlaiḥ pavayāṭi yā ēva mēddhyā yajñiyā-ssadēvā āpastābhīrēvainā-mpavayāṭi dvābhyā-mpavayāṭya-hōrātrābhyāmēvainā-mpavayāṭi tribhiḥ pavayāṭi trayā imē lōkā ēbhīrēvaināṃ lōkaiḥ pavayāṭi pañchabhiḥ [pañchabhiḥ, pavayāṭi pañchākṣarā] 7

pavayāṭi pañchākṣarā pañktiḥ pāñktō yajñō yajñāyāvainā-mpavayāṭi ṣaḍbhiḥ pavayāṭi ṣaḍvā ṛtavā ṛtubhīrēvainā-mpavayāṭi saptabhiḥ pavayāṭi sapta Chandāgṃṣi Chandōbhīrēvainā-mpavayāṭi navabhiḥ pavayāṭi navā vai puruṣē prāṇā-ssapṛāṇamēvainā-mpavayāṭyēkāvīgṃśatyā pavayāṭi daśa hastyā aṅgulāyō daśa padyā ātmaikāvīgṃśō yāvānēva puruṣasta-mapārivarga- [puruṣasta-mapārivargam, pavayāṭi chītpatīstvā] 8

-mpavayāṭi chītpatīstvā punātvityāha manō vai chītpatīrmanāsāvainā-mpavayāṭi vākpāṭīstvā punātvityāha vāchaivainā-mpavayāṭi dēvastvā savītā pūnātvityāha savītṛpṛāsūta ēvainā-mpavayāṭi tasyā tē pavitrapatē pavitrēṇa yasmai ka-mpunē tachChākēyamityā-hā-'śiśāmēvaitāmā śāstē □ 9 □

(aṭīkāsān kārōtya - vēśaya-ntīrtha snāti - praghātō - mānuṣyāṇā-ntadvā - ā-'ñktē - mitratvāyā - pañchabhi - rapārivarga - maṣṭāchātvarīgṃśachcha) (a. 1)

yāvāntō vai dēvā yajñāyāpūnata ta ēvābhavaṇ. ya ēvaṃ vidvān. yajñāyā punītē bhavātyēva bahiḥ pavayāṭvā-'ntaḥ pra pādāyati mānuṣyalōka ēvainā-mpavayāṭvā pūta-ndēvalōka-mpra ṇāyātyadīkṣita ēkāyā-'hūtyētyāhu-ssruvēṇa chatāsrō juhōti dīkṣitatvāyā sruchā pañchamī-mpañchākṣarā pañktiḥ pāñktō yajñō yajñamēvāvā rundhā ākūtyai prayujē-'gnayē [prayujē-'gnayē, svāhētyāhā] 10

svāhētyāhā-'kūtyā hi puruṣō yajñamābhi prāyūñktē yajēyēti mēdhāyāi manāsē-'gnayē svāhētyāha mēdhayā hi manāsā puruṣō yajñamābhīgachChāṭi sarāsvatyai pūṣṇē-'gnayē svāhētyāha vāgvai sarāsvatī pṛthivī pūṣā vāchaiva pṛthivyā yajña-mprayūñkta āpō dēvī-rbṛhatī-rviśvasambhuva ityāha yā vai varṣyāstā [yā vai varṣyāstāḥ, āpō dēvī-rbṛhatī-] 11

āpō dēvī-rbṛhatī-rviśvaśābhūmvō yadēta-dyajurna brūyā-ddīvyā āpō-‘śāmtā īmaṃ
lōkamā gāchChēyurāpō dēvī-rbṛhatī-rviśvaśāmbhuva ityāhāsmā ēvainā lōkāyā
śamayati tasmāchChāntā īmaṃ lōkamā gāchChanti dyāvāpṛthivī ityāha
dyāvāpṛthivyōrhi yajña ūrvāntarīkṣa-mityāhāntarīkṣē hi yajñō bṛhaspatīrnō haṁṣā
vṛdhā- [haṁṣā vṛdhātu, ityāha brahma vai] 12

-tvityāha brahma vai dēvānā-mbṛhaspati-rbrahmāṇajvāsmaī yajñamavā rundhē yad-
brūyā-dvidhēriti yajñasthāṇumṛchChē-dvṛdhātvityāha yajñasthāṇumēva pari vṛṇakti
prajāpāti-ryajñamāsṛjata sō-‘smā-thsṛṣṭaḥ parāṃai-thsa pra yajuravīnā-tpra sāmā
tamṛgudāyachChā-dyadṛgudayāchChā-ttadaū-dgrahaṇasyaū-dgrahaṇatva mṛchā
[mṛchā, juhōti yajñasyōdyātyā] 13

juhōti yajñasyōdyātyā anuṣṭup-Chandāsā-mudāyachChādityā-huṣtasmādanuṣṭubhā
juhōti yajñasyōdyātyai dvādaśa vāthsabandhānyudāyachChā-nnityāhu-stasmād-
dvādaśabhi-rvāthsabandhavidō dīkṣayanti sā vā ēṣargānuṣṭug-vāgānuṣṭug-
yadētayarchā dīkṣayati vāchaivainagṃ sarvāyā dīkṣayati viśvē dēvasyā nēturityāha
sāvītryētēna martō vṛṇīta śakhya- [śakhyam, ityāha] 14

-mityāha pitṛdēvātyaitēna viśvē rāya īśuddhyasītyāha vaiśvadēvyētēnā dyumnaṃ
vṛṇīta puṣyasa ityāha pauṣnyētēna sā vā ēṣarkhsarvadēvātyā yadētayarchā dīkṣayati
sarvābhirēvainā-ndēvatābhirdīkṣayati sapṭākṣāra-mprathama-mṛadamaṣṭākṣārāṇi trīṇi
yāni trīṇi tānyaṣṭāvupā yanti yāni chaṭvārī tānyaṣṭau yadaṣṭākṣārā tēnā [tēnā, gāyatrī
yadēkādaśākṣarā] 15

gāyatrī yadēkādaśākṣarā tēnā triṣṭugya-ddvādaśākṣarā tēna jagatī sā vā
ēṣarkhsarvāṇi Chandāgṃṣi yadētayarchā dīkṣayati sarvābhirēvainā-
ñChandōbhirdīkṣayati sapṭākṣāra-mprathama-mṛadagṃ sapṭapādā śakvārī paśava-
śśakvārī paśūnēvāvā rundhā ēkāsmādaṣṭākṣarādanāpta-mprathama-mṛada-ntasmā-dya-
dvāchō-‘nāpta-ntanmānuṣyā upā jīvanti pūrṇayā juhōti pūrṇa īva hi prajāpātīḥ
prajāpātērāptyai nyūnayā juhōti nyūnāddhi prajāpātīḥ prajā asṛjata prajānāgṃ sṛṣṭyai
□ 16 □

(agnayē - tā - vṛdhātvṛ - chā - śakhyam - tēnā - juhōti - pañchādaśa cha) (a. 2)

r-khsāmē vai dēvēbhyō yajñāyā-‘tiṣṭhamānē kṛṣṇō rūpa-ñkṛtvā- ‘pakramyātiṣṭhatā-ntē-
‘manyantaḥ yaṃ vā īmē ūpāvarthsyata-ssa ida-mbhāviṣyātīti tē upāmantrayantaḥ tē
āhōrātrayō-rmahīmānā-mapanīdhāyā dēvānupāvartētāmēṣa vā ṛchō varṇō
yachChukla-ñkṛṣṇājīnasyaiṣa sāmno ya-tkṛṣṇamṛkhsāmāyō-śśilpē stha ityāharkhsāmē
ēvā-‘vā rundhā ēṣa [ēvā-‘vā rundhā ēṣaḥ, vā ahnō] 17

vā ahnō varṇō yachChukla-ñkṛṣṇājīnasyaiṣa rātriyā ya-tkṛṣṇam yadēvaināyōstatra
nyāktā-ntadēvāvā rundhē kṛṣṇājīnēnā dīkṣayati brahmāṇō vā ēta-drūpaṃ ya-

tkṣṇājina-mbrahmāṇaivainā-ndīkṣayatīmā-ndhiyaḡṃ śīkṣāmāṇasya dēvētyāha
yathāyajurēvaita-dgarbhō vā ēṣa ya-ddīkṣita ulbaḡ vāsaḡ prōrṇutē tasmā- [tasmāt,
garbhāḡ prāvṛtā] 18

-dgarbhāḡ prāvṛtā jāyantē na purā sōmāsya krayādapōrṇvīta ya-tpurā sōmāsya
krayādapōrṇvīta garbhāḡ prajāñā-mparāpātūkā-ssyuḡ krītē sōmē-‘pōrṇutē jāyata ēva
tadathō yathā vasīyāḡṃ sa-mpratyapōrṇutē tādrḡeva tadaṅgīrasa-ssuvarḡaḡ lōkaḡ
yanta ūrjaḡ vyābhajanta tatō yadaṭyaśīṣyata tē śarā ābhavaṅnūrgvai śarā
yachCharāmayī [yachCharāmayī, mēkhālā] 19

mēkhālā bhavaṭyūrjāmēvāvā rundhē maddhyaṭa-ssannāhyati maddhyaṭa ēvāsmā ūrjā-
ndadhāti tasmānmaddhyaṭa ūrjā bhūñjata ūrdhvaḡ vai purūṣasya nābhyaḡ mēddhya-
mavāchīnā-mamēddhyaḡ yanmāddhyaṭa-ssanaḡhyāti mēddhya-ñchajivāsyaḡmēddhya-
ñcha vyāvartayātīndrō vṛtrāya vajra-mprāhāra-thsa trēdhā vyābhava-thsphyastrṛtiyaḡṃ
rathastrṛtiyaḡ yūpastrṛtiyaḡ- [-yūpastrṛtiyaḡ, yē-‘nta-śśarā] 20

-~myē-‘nta-śśarā aśīryanta tē śarā ābhava-ntachCharāñāḡṃ śarātvaḡ vajrō vai śarāḡ,
kṣu-tkhalu vai mānuṣyāsya bhrātṛvyō yachCharāmayī mēkhālā bhavāti vajrēñaiiva
sākṣā-tkṣudha-mbhrātṛvya-mmaddhyaṭō-‘pā hatē trivṛ-dbhāvati trivṛdvai
prāṇastrivṛtāmēva prāṇa-mmāddhyaṭō yajāmānē dadhāti pṛthvī bhāvati rajjūnāḡ
vyāvṛtyai mēkhālayā yajāmāna-ndīkṣayati yōktrēṇa patnī-mmithunaṭvāyā [ ] 21

yajñō dakṣiṇāmābhyaḡddhyaṭa-ttāḡṃ samābhava-ttadindrō-‘chāya-thsō-‘manyata yō
vā ḡtō jāniṣyatē sa ḡda-mbhāviṣyatīti tā-mprāviśa-ttasyā indrā ēvājāyata sō-‘manyata
yō vai madḡtō ‘pārō jāniṣyatē sa ḡda-mbhāviṣyatīti tasyā anuṃṣya yōnimā-‘chChīna-
thsā sūtavāsā-‘bhava-tta-thsūtavāsāyai janma [janmā, tāḡṃ hastē nyāvēṣṭayata] 22

tāḡṃ hastē nyāvēṣṭayata tā-mmṛḡēṣu nyādadhā-thsā kṣṇaviṣāṇā- ‘bhāvadindrāsya
yōnīrasī mā mā higṃsīriti kṣṇaviṣāṇā-mpra yāchChatī sayōnimēva yajña-ñkārōti
sayōñi-ndakṣiṇāḡṃ sayōñimindragṃ sayōñitvāyā kṣyayai tvā susāsyāyā ityāḡ
tasmādakṣṭapachyā oṣādahayaḡ pachyantē supippalābhya-stvausādhībhyaḡ ityāḡ
tasmādōṣādahayaḡ phalā-ñgrḡhanti yaddhastēna [yaddhastēna, kaṇḡyētā] 23

kaṇḡyētā pāmana-mbhāvūkāḡ prajā-ssyurya-thsmayēta nagna-mbhāvūkāḡ
kṣṇaviṣāṇayā kaṇḡyatē-‘pigrhya smayatē prajāñā-ñgōpīthāya na purā dakṣiṇābhyō
nētōḡ kṣṇaviṣāṇāmavā chṛtēdya-tpurā dakṣiṇābhyō nētōḡ kṣṇaviṣāṇā-māvachṛtē-
dyōñiḡ prajāñā-mparāpātūkā syāññītāsū dakṣiṇāsū chātvalē kṣṇaviṣāṇā-mprāsyāti
yōñirvai yajñasya chātvalaḡṃ yōñiḡ kṣṇaviṣāṇā yōñāvēva yōñi-ndadhāti yajñasyā
sayōñitvāyā □ 24 □

**(rundhā ēṣa - tasmā - chCharāmayī - yūpastrṛtiyaḡ - mithunaṭvāyā - janma -
hastēnā - ‘ṣṭāchātvarigṃśachcha) (a. 3)**

vāgvai dēvēbhyō 'pākṛāma-dyajñāyātīṣṭhamānā sā vanaṣpatī-nprāvīṣa-thsaiṣā
vāgvanaṣpatīṣu vadatī yā dūndubhau yā tūṇāvē yā vīṇāyāṃ ya-ddīkṣitadaṇḍa-
mpraṣachChātī vāchāmēvāvā rundhā audubamrō bhavatyūrgvā udubamra ūrjāmēvāvā
rundhē mukhēṇa sammītō bhavati mukhāta ēvāsmā ūrjā-ndadhātī tasmā-nmukhāta
ūrjā bhūñjatē [ ] 25

krītē sōmē maitrāvaruṇāyā daṇḍa-mpra yāchChati maitrāvaruṇō hi purastā-dṛtvigbhyō
vāchām vībhajātī tāmr̥tvijō yajāmānē prati ṣṭhāpayantī svāhā yajña-mmanasētyāhā
manāsā hi puruṣō yajñamābhigachChātī svāhā dyāvāpṛthivībhyā -mityāhā
dyāvāpṛthivyōrhi yajña-ssvāhōrōra-ntarīkṣā -dityāhāntarīkṣē hi yajña-ssvāhā yajñam
vātādā rābhā ityāhā-'yam- [ityāhā-'yam, vāva yaḥ pavātē] 26

-~ṃvāva yaḥ pavātē sa yajñastamēva sākṣādā rābhatē muṣṭī kārōtī vāchām yachChati
yajñasyā dhr̥tyā adīkṣīṣṭāya-mbrāhmaṇa itī trirūpāgsvāha dēvēbhyā ēvaina-mprā-"ha
triruchchairubhayēbhya ēvainā-ndēvamanuṣyēbhyaḥ prā-"ha na purā nakṣātrēbhyō
vāchām vi sṛjē-dyatpurā nakṣātrēbhyō vāchām visṛjē-dyajñam vichChīndyā- [-
~ṃvichChīndyāt, udītēṣu] 27

-dudītēṣu nakṣātrēṣu vrata-nkṛṇutētī vāchām vi sṛjati yajñavratō vai dīkṣitō
yajñamēvābhi vāchām vi sṛjati yadī visṛjē-dvaiṣṇavīmṛchamanū brūyā-dyajñō vai
viṣṇūyajñēnāiva yajñagṃ sa-ntānōtī daivī-ndhiyā-mmanāmaha ityāha yajñamēva
tanmrādayati supārā nō asaḍvaṣa ityāha vyuṣṭimēvāvā rundhē [rundhē, brahmavādinō
vadanti] 28

brahmavādinō vadanti hōṭavyā-ndīkṣīṣṭasyā gr̥hā(3) i na hōṭavyā(3)mitī havirvai dīkṣitō
yajjūhuyā-dyajāmānasyāvādāyā juhuyā-dyanna juhuyā-dyajñaparurantarīyādyē dēvā
manōjātā manōyujā ityāha prāṇā vai dēvā manōjātā manōyujastēṣvēva parōkṣā-
ñjuhōtī tannēvā hūta-nnēvāhūtagg svapantam vai dīkṣītagm rakṣāgṃsi
jighāgṃsantyagniḥ - [jighāgṃsantyagniḥ, khalu vai] 29

khalu vai rākṣōhā-'gnē tvagm su jāgr̥hi vayagm su māndīṣīmāhītyāhāgni-mēvādhīpā-
nkr̥tvā svāpitī rakṣāsāmapāhatyā avratyamīva vā ēṣa kārōtī yō dīkṣīta-ssvapitī
tvamāgnē vratapā aṣītyāhāgnirvai dēvānām vratapātī-ssa ēvainām vratamā
lābhamyati dēva ā martyēṣvetyāha dēvō [dēvah, hyēṣa sa-nmartyēṣu] 30

hyēṣa sa-nmartyēṣu tvam yajñēṣvīdyā ityāhāitagm hi yajñēṣvīdatē-'pa vai dīkṣītā-
thsūṣupuṣā indriya-ndēvatāḥ krāmanti vīsvē dēvā abhi māmā-'vāvṛtra-nnityā-
hēndriyēnāivainā-ndēvatābhi-ssa-nnāyatī yadēta-dyajurna brūyā-dyāvāta ēva
paśūnābhi dīkṣētā tāvāntō-'sya paśavā-ssyū rāsvēyā- [paśavā-ssyū rāsvēyāt, sōmā-"
bhūyō] 31

-thsōmā-” bhūyō bhārētyāhā-pārimitānēva paśūnavā rundhē chāndramāsī mama bhōgāya bhāvētyāha yathādēvatamēvaināḥ prati gṛhṇāti vāyavē tvā varuṇāya tvēti yadēvamētā nānūdisēdayāthādēvata-ndakṣiṇā gamayēdā dēvatābhyō vṛśchyēta yadēvamētā ānudīsatī yathādēvatamēva dakṣiṇā gamayaṭi na dēvatābhya ā [na dēvatābhya ā, vṛśchyatē dēvīrāpō] 32

vṛśchyatē dēvīrāpō apā-nnapādityāha yadvō mēddhyam yajñiyagm sadēva-ntadvō mā-’vā kramiṣamiti vāvaitadāhāchChinna-ntantū-mprthivyā anū gēṣamityāha sētūmēva kṛtvā-’tyēti □ 33 □

(bhujñatē - ‘yam - Chindyā-d- rundhē - ‘gni - rāha dēva - iyā-d- dēvatābhya ā - trayāstrigṃśachcha) (a. 4)

dēvā vai dēvayajāna-maddhyavasāya diśō na prājāna-ntē(1)-’nyō-’nyamupādihāva-ntvayā pra jānāma tvayēti tē-’dityāgm samāddhrayanta tvayā pra jānāmēti sā-’brāvī-dvarām vṛṇai matprāyaṇā ēva vō yajñā madūdayanā asanniti tasmādādityaḥ prāyaṇīyō yajñānāmāditya ūdayanīyaḥ pañchā dēvatā yajati pañcha diśō diśā-mprajñātyā [diśā-mprajñātyai, athō pañchākṣarā] 34

athō pañchākṣarā pañktiḥ pāñktō yajñō yajñamēvāvā rundhē pathyāg svāstimāyaja-nprāchīmēva tayā diśā-mprājānannaḡninā dakṣiṇā sōmēna pratīchīgṃ savitrōdīchī-madityōrdhvā-mpathyāg svāstim ~ṃyajati prāchīmēva tayā diśā-mpra jānāti pathyāg svāstimīṣtvā-’gnīṣōmau yajati chakṣuṣī vā ētē yajñasya yadagnīṣōmau tābhyāmēvānū paśya- [paśyati, aḡnīṣōmā-viṣtvā] 35

-tyaḡnīṣōmā-viṣtvā sāvītārām yajati savitr̥prāsūta ēvānū paśyati savītārāmīṣtvā-’dītim yajatiyam vā aditirāsyāmēva pratīṣṭhāyānū paśyatyadītimīṣtvā mārūtīmṛchāmanvāha mārūtō vai dēvānām viśō dēvaviśā-nkhalu vai kalpāmāna-mmanuṣyaviśamanū kalpatē ya-nmārūtīmṛchāmanvāhā viśā-nkLiptyai brahmavādinō vadanti prayājavādanānūyājā-mprāyaṇīyā-nkāryā-manūyājavā- [-manūyājavāt, aprayāja-mūdayanīya] 36

-daprayāja-mūdayanīya-mitīmē vai prayājā amī ānūyājā-ssaiva sā yajñasya santātīsta-ttathā na kāryāmātmā vai prayājāḥ prajā-’nūyājā ya-tprayājā-nāntariyādātmānāma-ntariyā-dyadānūyājā-nāntariyā-tprajāmantariyādyataḥ khalu vai yajñasya vitāstasya na kriyatē tadanū yajñāḥ parā bhavati yajña-mpārābhavāntam yajāmānō-’nu [-~ṃyajāmānō-’nū, parā bhavati] 37

parā bhavati prayājavādēvā-nūyājavā-tpṛāyaṇīyā-nkāryā-mprayājavādanūyājavā-dudayanīya-nnā-”tmānāmāntarēti na prajā-nna yajñāḥ pārābhavāti na yajāmānaḥ prāyaṇīyāsya niṣkāsa ūdayanīyāmābhi nirvāpati saiva sā yajñasya santātīryāḥ prāyaṇīyāsya yājyā ya-ttā ūdayanīyāsya yājyāḥ kuryā-tparāṃmamum lōkamā rōhē-tpṛamāyūka-ssyādyāḥ prāyaṇīyāsya purō-’nuvākyāstā ūdayanīyāsya yājyāḥ karōtyasminnēva lōkē prati tiṣṭhati □ 38 □

(prajñātyai - paśyatya - nūyājava - dyajāmānō-‘nū - purōnuvākyāstā - aṣṭau chā) (a. 5)

kadrūścha vai sūparṇī chā-”tmarūpayōraspardhētāgṃ sā kadrū-ssūparṇīmājaya-thsā-
‘brāvī-ttṛtīyāsyāmītō dīvi sōmaśtamā hāra tēnā-”tmāna-nniṣkrīṇīṣvētīyaṃ vai
kadrūrasau sūparṇī Chandāgṃsi sauparṇēyā-ssābrāvīdāsmāi vai pītaraú putra-
nbībhṛta-stṛtīyāsyāmītō dīvi sōmaśtamā hāra tēnā-”tmāna-nniṣkrīṇīṣvē- [niṣkrīṇīṣva, iti
mā] 39

-tī mā kadrūrāvōchādītī jagatyudāpata-chchatúrdaśākṣarā satī sā ‘prāpya nyāvartata
tasyai dvē akṣarē amīyētāgṃ sā paśubhīścha dīkṣayā chā-‘gáchChā-ttasmājjagātī
Chandāsā-mpaśavyātāmā tasmā-tpaśumantā-ndīkṣōpā namati triṣṭugudāpata-
ttrayōdaśākṣarā satī sā ‘prāpya nyāvartata tasyai dvē akṣarē amīyētāgṃ sā
dakṣiṇābhiścha [dakṣiṇābhiścha, tapāsā] 40

tapāsā chā-‘gáchChā-ttasmā-ttriṣṭubhō lōkē māddhyāndinē savānē dakṣiṇā nīyanta
ēta-tkhalu vāva tapā ityāhurya-ssva-ndadātīti gāyatyudāpatachchatúrakṣarā
satyājayā jyōtiṣā tamāsyā ajā-‘bhyārundha tadajāyā ajatvagṃ sā sōma-ñchā-
”hārachchatvārī chākṣarāṇi sā-‘ṣṭākṣarā samāpadyata brahmavādinō vadantī
[brahmavādinō vadanti, kasmā-thsatyā-] 41

kasmā-thsatyā-dgāyatrī kaniṣṭhā Chandāsāgṃ satī yājñamukha-mparīyāyēti
yadēvāda-ssōmamā-‘hāra-ttasmā-dyajñamukha-mparyai-ttasmā-ttējaśvinītamā
paḍbhyā-ndvē savānē samagṛhṇā-nmukhēnaikaṃ yanmukhēna samagṛhṇā-
ttadādhaya-ttasmā-ddvē savānē śukrāvatī prātassavāna-ñcha māddhyāndina-ñcha
tasmā-ttṛtīya savāna ṛjīśamaḅhi ṣuṇvanti dhītamiva hi manyānta [hi manyāntē,
āśīramavā nayati] 42

āśīramavā nayati saśukrātvāyāthō sa-mbhāratyēvaina-ttagṃ sōmā-māhriyamāna-
ngandharvō vīśvāvāsaḥ paryāmuṣṇā-thsa tīsrō rātrīḥ parīmuṣītō-‘vasa-ttasmā-ttīsrō
rātrīḥ krīta-ssōmō vasatī tē dēvā ābruvan-thstrīkāmā vai gāndharvā sstriyā
niṣkrīṇāmēti tē vāchagg striyamēkāhāyanī-nkṛtvā tayā nirākrīṇan-thsā rōhi-drūpa-
nkṛtvā gāndharvēbhyō- [gāndharvēbhyāḥ, apākramyātiṣṭha-tta-drōhitō] 43

-‘pākramyātiṣṭha-tta-drōhitō janma tē dēvā ābruvannapā yuṣmadakrāmī-nnāsmānu-
pāvartatē vi hvāyāmahā itī brahmā gandharvā avādānnagāya-ndēvā-ssā dēvā-ngāyāta
upāvartata tasmā-dgāyāntagg striyāḥ kāmāyantē kāmūkā ēnagg striyō bhavanti ya
ēvaṃ vādāthō ya ēvaṃ vidvānapi janyēṣu bhavātī tēbhyā ēva dādatyūta ya-dbaḥutāyā
[ya-dbaḥutāyāḥ, bhavāntyēkāhāyanā] 44

bhavāntyēkāhāyanā krīṇātī vāchaivainagṃ sarvāyā krīṇātī tasmādēkāhāyanā
manuṣyā vācham vadāntyakūṭayā ‘kārṇayā-‘ kārṇayāślōṇayā ‘sāptaśaphayā krīṇātī

sarvāyāvainā-ñkrīṇāti yachChvētayā krīṇīyā-dduścharmā yajāmāna-ssyādyā-tkrṣṇayā-
'nūstarāṇī syā-tpraṁāyūkō yajāmāna-ssyādyā-ddvirūpayā vārtrāghnī syā-thsa vā-'nya-
ñjīnīyā-ttaṁ vā-'nyō jīnīyādaruṇayā piṅgākṣyā krīṇātyēṭadvai sōmāsya rūpagg
svayāvainā-ndēvatāyā krīṇāti □ 45 □

**(niṣkrīṇīṣva - dakṣiṇābhiścha - vadantī - manyāntē-gandharvēbhyō-
bahutāyāḥ-piṅgākṣyā-daśā cha) (a. 6)**

taddhirāṇyamabhava-ttasmādaḍbhyō hirāṇya-mpunanti brahmavādinō vadantī kasmā-
thsatyādānaṣthikēna prajāḥ pravīyantē 'sthānvaṭīrjāyanta itī yaddhirāṇya-ṅghṛtē-
'vadhāyā juḥōtī tasmādanāṣthikēna prajāḥ pra vīyantē 'sthānvaṭīrjāyanta ēṭadvā
aṅnēḥ priya-ndhāmā ya-dghṛta-ntējō hirāṇyamīyantē śukra taṇūrīdam varcha ityāḥa
satējasamēvainaḅṁ satānu- [satānum, kaṛōtyathō] 46

-ñkarōtyathō sa-mbhāratyēvainaḅ yadabāddhama-vadaḍdhyā-dgarbhāḥ prajāñā-
mparāpātūkā-ssyurbāddhamavā dadhātī garbhāṅā-ndhṛtyai niṣṭarkyā-mbaddhnāti
prajāñā-mprajanānāyā vāgvā ēṣā ya-thsōmakrayāṇī jūrasītyāḥa yaddhi manāsā javātē
ta-dvāchā vadāti dhṛtā manāṣetyāḥa manāsā hi vāgdhṛtā juṣṭā viṣṇāvā ityāḥa [ ] 47

yajñō vai viṣṇu ryajñāyāvainā-ñjuṣṭā-ñkarōtī tasyāṣṭē satyasāvasaḥ prasava ityāḥa
savītr-prāsūtāmēva vāchamavā rundhē kāṇḍēkāṇḍē vai kriyamāṅē yajñagṁ rakṣāgṁsi
jighāḅsantyēṣa khalu vā arākṣōhataḥ panthā yō-'gnēscha sūryāsya cha sūryāsya
chakṣurā-'rūhamāgnēraḅṣṇaḥ kaṇīnikāmītyāḥa ya ēvārākṣōhataḥ panthāstagn
samārōhati [samārōhati, vāgvā ēṣā] 48

vāgvā ēṣā ya-thsōmakrayāṇī chidāsi maṇā-'sītyāḥa śāstyēvaināmēta-ttasmāchChīṣṭāḥ
prajā jāyantē chidāṣītyāḥa yaddhi manāsā chēṭayātē ta-dvāchā vadāti maṇā-'sītyāḥa
yaddhi manāsā-'bhīgachChātī ta-tkaṛōtī dhīrasītyāḥa yaddhi manāsā dhyāyātī ta-
dvāchā [ ] 49

vadātī dakṣiṇā-'sītyāḥa dakṣiṇā hyēṣā yajñīyā-'sītyāḥa yajñīyāmēvainā-ñkarōti
kṣātriyāṣītyāḥa kṣātriyā hyēṣā 'dītirasyubhayatāśśīrṣṇītyāḥa yadēvā-'dītyaḥ prāyaṇīyō
yajñānāmāḍītya ūdayānīya-stasmāḍēvamāḥa yadabāddhā syādayātā syādyā-
tpādibāddhā-'nūstarāṇī syā-tpraṁāyūkō yajāmāna-ssyā- [yajāmāna-ssyāt, ya-
tkārṇagrḥītā] 50

-dya-tkārṇagrḥītā vārtrāghnī syā-thsa vā-'nya-ñjīnīyā-ttaṁ vā-'nyō jīnīyānṁītrastvā
paḍi bāddhnātvītyāḥa mītrō vai śīvō dēvānā-ntēnāvainā-mpaḍi bāddhnāti pūṣā-
'ddhvānaḥ pātītyāḥēyaḅ vai pūṣēmāmēvāsyā adhipāmākā-ssamāṣṭyā indrāyā-
ddhyākṣāyētyāḥēndrāmēvāsyā addhyākṣa-ñkarō- [addhyākṣa-ñkarōti, anu tvā mātā]

-tyanú tvā mātā mányatāmanú pītētyāhā-númatayaivaináyā krīṇātī sā dēvi
dēvamachChēhītyāha dēvī hyēṣā dēva-ssōmaṃ indrāya sōmamityāhēndrāya hi sōmā
āhriyatē yadēta-dyajurna brūyā-tparāchyēva sōmakrayāṇīyā-drudrastvā-”
vartayaṭvityāha rudrō vai krūrō [rudrō vai krūrah, dēvānā-ntamēvāsyai] 52

dēvānā-ntamēvāsyai parastā-ddadhātyāvṛttiyai krūramiva vā ēta-tkārōti ya-drudrasyā
kīrtayāti mītrasyā pāthētyāha śāntyaī vāchā vā ēṣa vi krīṇītē ya-ssōmakrayāṇīyā svasti
sōmāsakhā punarēhī saha rayyētyāha vāchaiva vikriya punarātman vāchā-ndhattē-
‘nūpadāsukā-‘syā vāgbhāvati ya ēvaṃ vēdā □ 53 □

**(satānuṃ - ~mviṣṇava ityāha - samārōhati - dhyāyāti ta-dvāchā - yajāmāna-
ssyāt - karōti - krūrō - vēdā) (a. 7)**

ṣaṭ padānyanu ni krāmāti ṣaḍahaṃ vānnāti vadatyūta samvathsarasyāyānē yāvātyēva
vāktāmavā rundhē saptamē padē juhōti saptapādā śakvārī paśava-śśakvārī
paśūnēvāvā rundhē sapta grāmyāḥ paśava-ssaptā-”raṇyā-ssapta Chandāg-
syubhayasyā-vāruddhyai vasvyāsi rudrā-‘sītyāha rūpamēvāsyā ēta-nmāhimānaṃ-
[ēta-nmāhimānām, vyāchāṣṭē bṛhaspatistvā] 54

--mvyāchāṣṭē bṛhaspatistvā sumnē raṇvatvityāha brahma vai dēvānā-mbṛhaspati-
rbrahmāṇaivāsmaī paśūnavā rundhē rudrō vasūbhīrā chīkētvityāhā-”vṛttiyai
pṛthivyāstvā mūrdhannā jigharmi dēvayajāna ityāha pṛthivyā hyēṣa mūrdhā ya-
ddēvayajānamidāyāḥ pada ityāhēdāyāi hyēta-tpadam ya-thsōmakrayāṇīyai ghṛtavāti
svāhē- [svāhā, ityāha] 55

-tyāha yadēvāsyai padā-dghṛtamapīdyata tasmādēvamāha
yadāddhvaṛyurānāgnāvāhūti-ñjuhuyādandhō-‘ddhvaṛyu-ssyā-drakṣāgṃsi yajñagṃ
hānyurhirānyamupāsyā juhōtyagnivatyēva juhōti nāndhō-‘ddhvaṛyu rbhavāti na
yajñagṃ rakṣāgṃsi ghnanti kāṇḍēkāṇḍē vai kriyamāṇē yajñagṃ rakṣāgṃsi
jighāgṃsanti parīlikhitagṃ rakṣaḥ parīlikhitā arātaya ityāha rakṣāsā-mapāhatyā
[rakṣāsā-mapāhatyai, idamaḥagṃ] 56

idamaḥagṃ rakṣāsō grīvā apī kṛntāmi yō-‘smā-ndvēṣṭi ya-ñchā vāya-ndviṣma ityāha
dvau vāva purūṣau ya-ñchāiva dvēṣṭi yaśchāina-ndvēṣṭi tayō-rēvā-‘nāntarāya-ñgrīvāḥ
kṛntati paśavō vai sōmakrayāṇīyai padam yāvattmūtagṃ sam vāpati paśūnēvāvā
rundhē-‘smē rāya itī sam ~mvāpatyātmānā-mēvāddhvaṛyuh -[mēvāddhvaṛyuh,
paśubhyō] 57

paśubhyō nāntarēti tvē rāya itī yajāmānāya pra yāchChatī yajāmāna ēva rayi-ndadhāti
tōtē rāya itī patniyā ardhō vā ēṣa ātmanō ya-tpatnī yathā grhēṣu nidhattē tādrgeva ta-
ttvaṣṭimatī tē sapēyētyāha tvaṣṭā vai paśūnā-mmīthunānāgṃ rūpakṛ-drūpamēva
paśuṣu dadhātyasmai vai lōkāya gārhāpatya ā dhīyatē ‘muṣmā āhavanīyō ya-
dgārhāpatya upavapēdasmi-~mllōkē paśāmān-thsyā-dyadāhavanīyē ‘muṣmī-~mllōkē

□

**(maḥimāṇagg - svāhā - 'pāhatyā - adhvaṛyu - dhīyatē - chatūrvigṃśatischa)
(a. 8)**

brahmaṇvādinō vadanti vichitya-ssōmā(3) na vichityā(3) iti sōmō vā ośādhināgṃ rājā
tasmīṇ. yadāpānna-ñgrasītamēvāsyā ta-dya-dvichinuyā-dyathā "syādgrasīta-
nniṣkḥidatī tādr̥gēva tadyanna vichinuyā-dyathā 'kṣannāpānnaṃ vidhāvāti tādr̥gēva
ta-tkṣōdhūkō 'ddhvaṛyu-ssyā-tkṣōdhūkō yajāmāṇa-ssōmāvīkrayīn-thsōmagṃ
sōdhayētyēva brūyā-dyadītāraṃ- [brūyā-dyadītāram, yadītāra-] 59

-~ṃyadītāra-mubhayēnaiṃva sōmāvīkrayīṇā-marpayatī tasmā-thsōmāvīkrayī kṣōdhūkō
'ruṇō hā smā-"haupāvēśi-ssōmakrayāṇa ēvāha-ntṛtīya savānamavā rundhā iti pásūnā-
ñcharmā-nmimītē pašūnēvāvā rundhē pašavō hi tṛtīyagṃ savānaṃ ya-
ñkāmayētāpaśu-ssyā-dityṛkṣata-stasyā mimītārḥṣam vā āpaśavya-māpaśurēva bhāvati
ya-ñkāmayēta pásūmān-thsyā - [ ] 60

-ditī lōmaṭastasyā mimītaṭadvai pásūnāgṃ rūpagṃ rūpēṇaivā-'smañ pašūnavā rundhē
pásūmānēva bhāvatyapāmantē krīṇāti sarāsamēvainā-ñkrīṇatyā-mātyō-'sītyāhā-
'maivainā-ñkurutē śukrastē grahā ityāhā śukrō hyāsyā grahō 'naśā-'chChā yāti
maḥimānā-mēvāsyāchChā yātyanaśā- [yātyanaśā, achChā] 61

-'chChā yāti tasmā-danōvāhyagṃ samē jīvanāṃ yatra khalu vā ētagṃ śīrṣṇā harāntī
tasmāchChīrṣahāryā-ñgīrau jīvanamābhi tya-ndēvagṃ sāvītārāmityatī-chChandasarchā
mīmītē 'tichChandā vai sarvāṇi Chandāgṃsī sarvēbhirēvaina-ñChandōbhirmimītē
varṣma vā ēṣā Chandāsāṃ yadatichChandā yadatichChandasarchā mimītē
varṣmajvainagṃ samānānā-ñkarōtyēkāyaikayō-thsargā- [-ñkarōtyēkāyaikayō-
thsargām, mīmītē] 62

-mmimītē 'yātayāmnīyāyātayāmnīyāivainā-mmimītē tasmānnānāvīryā aṅgulāya-
ssarvāsvaṅguṣṭhamupa ni gṛhṇāti tasmā-thsamāvadvīryō-'nyābhi-raṅgulībhīstasmā-
thsarvā anu sa-ñchāraṭi ya-thsaha sarvābhīrmimīta saggśīṣṭā aṅgulāyō jāyēra-
nnēkāyaikayō-thsargā-mmimītē tasmā-dvībhāktā jāyantē pañchā kṛtvō yajūṣā mimītē
pañchākṣarā pañktiḥ pāñktō yajñō yajñamēvāvā rundhē pañchā kṛtvā-stūṣṇī- [kṛtvā-
stūṣṇīm, daśā sa-mpādyantē] 63

-ndaśā sa-mpādyantē daśākṣarā vīrādānāṃ vīrā-dvīrājāivānnādyāṃavā rundhē ya-
dyajūṣā mimītē bhūtamēvāvā rundhē ya-ttūṣṇī-mbhāvīṣya-dya-dvai tāvānēva sōma-
ssyā-dyāvānta-mmimītē yajāmānasyaiva syānnāpī sadasyānā-mprajābhyastvētyupa
samūhati sadasyānēvānvā bhājatī vāśasōpā nahyati sarvadēvātyāṃ vai [ ] 64

vāsa-ssarvābhirēvainā-ndēvatābhi-ssamārdhayati paśavō vai sōmah prāṇāya tvētyupā nahyati prāṇamēva paśuśu dadhāti vyānāya tvētyanu śrñthati vyānamēva paśuśu dadhāti tasmā-thsvapantā-mprāṇā na jāhati □ 65 □

(itāraṃ - paśumān-thsyā-dyātyanāsō - thsargam - tūṣṇigṃ - sāravadēvaṭyām vai - trayāstrigṃśachcha) (a. 9)

ya-tkaḷayā tē śaphēnā tē krīṇānīti paṇētāgōarghaṃ sōmā-ñkuryādagōarghaṃ yajāmāṇa-magōarghamaddhvāryu-ñgōstu mahīmāṇa-nnāvā tirē-dgavā tē krīṇānītyēva brūyā-dgōarghamēva sōmā-ñkarōti gōarghaṃ yajāmāṇa-ñgōarghamaddhvāryu-ñna gōrmahīmāṇamavā tiratyajayā krīṇāti satāpasamēvainā-ñkrīṇāti hirāṇyēna krīṇāti saśúkramēvai- [saśúkramēva, ēṇa-ñkrīṇāti dhēnvā krīṇāti] 66

-nā-ñkrīṇāti dhēnvā krīṇāti sāsīramēvainā-ñkrīṇātyrṣabhēnā krīṇāti sēndrāmēvainā-ñkrīṇātyanaḍuhā krīṇāti vahnīrvā āṇḍvān. vahnīnāiva vahnī yajñasyā krīṇāti mithuṇābhyā-ñkrīṇāti mithuṇasyāvā-ruddhyai vāsāsā krīṇāti sarvadēvaṭyām vai vāsa-ssarvābhya ēvainā-ndēvatābhyaḥ krīṇāti daśa sa-mpādyantē daśākṣarā vīrāḍannam vīrā-ḍvīrājajivānnādyamavā rundhē [rundhē, tapāsa-ṣṭanūrāsi] 67

tapāsa-ṣṭanūrāsi prajāpātē-rvarṇa ityāha paśubhya ēva tadāddhva-ryurni hnūta ātmanō-‘nāvaskāya gachChāti śriya-mpra paśūnāpnōti ya ēvaṃ vēdā śukra-ntē śukrēṇā krīṇāmītyāha yathā yajurēvaita-ddēvā vai yēṇa hirāṇyēṇa sōmamakrīṇa-ntadābhīṣahā punarā-‘dādata kō hi tējāsā vikrēṣyata itī yēṇa hirāṇyēṇa [hirāṇyēṇa, sōmā-] 68

sōmā-ñkrīṇīyā-ttadābhīṣahā punarā dādīta tējā ēvā-‘tma-ndhātē-‘smē jyōti-ssōmavikrayiṇi tamā ityāha jyōtirēva yajāmānē dadhāti tamāsā sōmavikrayiṇāmarpayati yadanūpagrathya hanyā-ddāndaśūkāstāgṃ samāgṃ śarpā-ssyūridamaḥagṃ śarpāṇā-ndāndaśūkānā-ñgrīvā upā grathnāmītyāhā-dāndaśūkāstāgṃ samāgṃ śarpā bhāvanti tamāsā sōmavikrayiṇām viddhyati svāṇa [svāṇā, bhrājētyāhāitē] 69

bhrājētyāhāitē vā aṃuṣmī-~ṃllōkē sōmāmarakṣa-ntēbhyō-‘dhi sōmamā-‘hāraṇ. yadētēbhyā-ssōmakrayāṇā-nnānūdiśēdakrītō-‘syā sōmā-ssyānnāsyaitē ‘muṣmī-~ṃllōkē sōmagṃ rakṣēyuradētēbhyā-ssōmakrayāṇānanudīśati krītō-‘syā sōmō bhavatyētē-‘syāmuṣmī-~ṃllōkē sōmagṃ rakṣanti □ 70 □

(saśúkramēva - rūndha - itī yēṇa hirāṇyēṇa - svāṇa - chatúśchatvārigṃśachcha) (a. 10)

vāruṇō vai krīta-ssōmā upānaddhō mītrō na ēhi sumītradhā ityāha śāntyā indrāsyōrumā vīśā dakṣiṇamītyāha dēvā vai yagṃ sōmamakrīṇa-ntamindrāsyōrau dakṣiṇā ā ‘sādayannēṣa khalu vā ētarhīndrō yō yajātē tasmādēvamāhōdāyūṣā svāyūṣētyāha dēvatā ēvā-nvārabhyō- [ēvā-nvārabhyōt, tiṣṭhatyū-rvāntarīkṣa-] 71

-ttiṣṭhatyu-rvāntarīkṣa-manvihītyāhā-ntarīkṣadēvatyō(1) hyētarhi sōmō-‘dītyā-ssadō-
‘syadītyā-ssada ā sīdētyāha yathāyajurēvaita-dvi vā ēnamētadārdhayati ya-
dvāruṇagṃ santā-mmaitra-ñkarōti vāruṇyarchā-” sādāyati svayaivainā-ndēvatāyā
samārdhayati vāsāsā paryānāhyati sarvadēvatyāṃ vai vāsa-ssarvābhirēvai- [vāsa-
ssarvābhirēva, ēṇa-ndēvatābhi-] 72

-nā-ndēvatābhi-ssamārdhayatyathō rakṣāsāmapāhatyai vanēṣu vyāntarīkṣa-
ntatānētyāha vanēṣu hi vyāntarīkṣa-ntatānā vājamarvathsvityāha vājagg hyarvāthsu
payō aghniyāsvityāha payō hyāghniyāsū hr̥thsu kratumityāha hr̥thsu hi kratuṃ varuṇō
vikṣvāgnimityāha varuṇō hi vikṣvāgni-ndīvi sūrya- [sūryām, ityāha dīvi hi] 73

-mityāha dīvi hi sūryagṃ sōmāmadrāvityāha grāvāṇō vā adrāyastēṣu vā ēṣa sōmā-
ndadhāti yō yajātē tasmādēvamāhōdu tya-ñjātavēdasamiti sauryarchā kṣṇājīna-
mpraṭyānāhyati rakṣāsāmapāhatyā usrāvētā-ndhūrśāhāvityāha yathāyajurēvaita-tpa
chyāvasva bhuvaspata ityāha bhūtānāg hyē [bhūtānāgṃ hi, ēṣa paṭi-rviśvānyābhi] 74

-ṣa paṭi-rviśvānyābhi dhāmānītyāha viśvāni hyē(1) ṣō-‘bhi dhāmāni praḥyavātē mā
tvā pariparī vidadityāha yadēvāda-ssōmāmāhriyamāṇa-ṅgandharvō viśvāvāsuh
paryamūṣṇā-ttasmā-dēvamāhāpārimōṣāya yajāmānasya svāstyayānyasītyāha
yajāmānasyaivaṣa yajñasyānvārābhōṃ ‘nāvachChittyai varuṇō vā ēṣa
yajāmānamābhayaiti ya- [yat, krīta-ssōmā upānaddhō namō] 75

-tkrīta-ssōmā upānaddhō namō mītrasya varuṇasya chakṣāsa ityāha sāntyā ā sōmāṃ
vahāntyagninā paṭi tiṣṭhatē tau śabhamvāntau yajāmānamābhi sa-mbhāvataḥ purā
khalu vāvaiṣa mēdhāyā-”tmānāmārabhyā charati yō dīkṣitō yadāgnīṣōmīyā-
mpaśumālabhāta ātmaniṣkrayāṇa ēvāsyā sa tasmā-ttasyā nā-”śyā-mpuruṣaniṣkrayāṇa
iva hyathō khalvāhu raḡnīṣōmābhyāṃ vā indrō vṛtramāhanniti yadāgnīṣōmīyā-
mpaśumālabhāta vārtrāghna ēvāsyā sa tasmā-dvāśyāṃ vāruṇyarchā paṭi charati
svayaivainā-ndēvatāyā paṭi charati □ 76 □

**(ānvārabhyōth - sarvābhirēva - sūryāṃ - bhūtānāg hyē - ti ya - dāhuḥ -
saptavigṃśatiścha) (a. 11)**

*(prāchīnāvagṃśaṃ - ~myāvānta - ṛkhsāmē - vāgvai dēvēbhyō - dēvā vai dēvayajānam
- kaḍrūścha - taddhirānyagṃ - ṣaṭ padāni - brahmavādinō vichityō - ya-tkalayā tē -
vāruṇō vai krīta-ssōmā - ēkādaśa)*

*(prāchīnāvagṃśagg - svāhētyāha - yē-‘nta-śśarā - hyēṣa saṃ - tapāsā cha -
yatkārṇagr̥hī - tēti lōmatō - vāruṇaḥ - ṣaṭ-thsaptatiḥ)*

(prāchīnāvagṃ śa, mpaṭi charati)

□ hariḥ ōm □

□ kṛṣṇa yajurvēdīya taittirīya saṃhitāyāṃ ṣaṣṭhakāṇḍē prathamah praśna-ssamāptaḥ
□

Sri Amritananda Natha Guruvu Garu, Amrita Nilayam, Gowravaram Village & Post, Kavali Mandal, Nellore District, Andhra Pradesh.
Phone Number: +91 9493475515 | www.amritanilayam.org